

BORTGLÖMDA KVINNOR: EFFEKTEN AV ISLAMOFABI PÅ MUSLIMSKA KVINNOR I SVERIGE

Det finns idag ingen säkerställd statistisk data om hur många muslimska kvinnor som finns i Sverige, detta på grund av att det saknas jämlikhetsdata som är uppdelade efter etnicitet eller religion. Kategorier som religion, språk, ras och etnicitet försvann från befolkningsregistret under andra halvan av 1900-talet. Bristen på uppgifter uppdelade efter etnisk/religiös tillhörighet i den officiella statistiken har i

forskningssammanhang inneburit svårigheter att säga något specifikt om befolkningsammansättningen i Sverige. Det går idag inte att fastställa exakt hur många personer som identifierar sig som muslimer. De tillgängliga siffrorna beträffande antalet muslimer i Sverige är baserade på uppskattningar utifrån minoritetsgruppers ursprungsländer. Dessutom fortsätter diskriminerings- och hatbrottsfall att vara underrapporterade.

Enligt en PEW undersökning (2010) fanns det **451 000** personer i Sverige, **4,6%**, med en bakgrund från så kallade "muslimska" länder. Enligt Nämnden för Statligt Stöd till Trossamfund (SST) nyttjade 110 000 personer muslimska församlingars service under 2014, en siffra som enbart inkluderar de personer som registrerat sina personuppgifter.

Sveriges population 2015

En betydande del av invånare med utländskbakgrund härrör från länder och regioner i Asien och Afrika, där islam utgör den nominella religionen. Svenska muslimers har rötter i Irak, Iran, Syrien, Somalia, Bosnien och Hercegovina, Turkiet, Afghanistan och Libanon.

DOMSTOLS FALL

En kvinna skickade in en jobbsökansökan att hon sökte arbete på ett hotell. Vid ett möte med rekryterande chef, gjordes det klart för kvinnan att hon inte skulle kunna få arbete som städare om hon bar slöja. Anledningen var att hotellets klädkod inte tillät "huvudbonader"

för anställda som skulle komma i kontakt med hotellets gäster. Diskrimineringsombudsmannen tog emot ett klagomål från kvinnan den 8 augusti 2012. Diskrimineringsombudsmannen stämde hotellet för indirekt diskriminering på grunden etnicitet.

DO begärde att hotellet betalar 50 000 kronor i ersättning för diskriminering till kvinnan. Hotellet bekände att de diskriminerat den arbetssökande och parterna ingick i en förlikning. Hotellet betalade ut 50 000 kronor i diskrimineringsersättning.

Nulage samt diskriminering i arbetslivet: ytterligare hinder som kvinna och muslim

Kvinnor

År 2015 var den allmänna löneskillnaden mellan könen **13,2%**. Av det totala antalet chefer på arbetsmarknaden är ungefär en tredjedel kvinnor.

Under 2014 mottog Diskrimineringsombudsmannen (DO) **250 anmälningar för könsdiskriminering**.

I de flesta fall gällde anmälningarna diskriminering i arbetsmarknaden. De anmälningar som inkom till DO avseende könsdiskriminering och arbetsmarknad handlade mestadels om graviditet, missgynnande i förhållande till föräldraledighet eller sexuella trakasserier. Diskrimineringsgrunderna är ofta sammanvävda och berör etnicitet, kön och kombineras i vissa fall med diskriminering på grund av ålder.

Den kvantitativa studien från 2006 "Etnisk diskriminering på svensk arbetsmarknad – resultat från ett fältexperiment" finner att arbetssökande med **arabiskt klingande namn** har en **50 % lägre chans** att bli kallade till en intervju än andra sökande.

Etniska minoriteter

Enligt en rapport från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) har **utlandsfödda invånare och medborgare lägre löner än de med svenskfödda föräldrar**, trots att båda grupperna genomgått utbildning i Sverige. Löneskillnaderna varierar kraftigt beroende på ursprungsland. Även utlandsfödda invånare som kom till Sverige som barn, har flera grupper av män i denna kategori 5-10 procentenheter lägre löner än sina infödda kollegor. Detta gäller särskilt de från Asien, Afrika och Latinamerika.

En Svensk undersökning från 2010 om levnadsvillkor visar att lönerna för kvinnor från Afrika och Asien är ca 5 % lägre än genomsnittslönen jämfört med deras kollegor födda i EU-15, Nordamerika, Oceanien och Latinamerika. Dessutom har kvinnor med utländsk bakgrund med en högre utbildning inte lika höga löner. Kvinnor har genomgående lägre avkastning på sin utbildning än män med samma bakgrund.

Muslimska kvinnor

En reporter från Aftonbladet genomförde en undersökning (2014) genom att ringa biståndshandläggare i 20 slumpvis utvalda kommuner och frågade om det fanns en möjlighet att inte vårdas av personal som bär slöja. Aftonbladet avslöjade att 16 av 20 kommuner erbjöd sina kunder att "slippa" slöjbärande vårdpersonal.

26 av 45 av de kvinnor som intervjuats för den här rapporten har upplevt **negativ behandling från kollegor**. De negativa behandlingarna är kopplade till kommentarer med avseende på kvinnornas slöja. Den negativa behandlingen beskrivs av de utsatta kvinnorna som mini-angrepp som blivit normaliserade, särskilt runt lunchbordet på arbetsplatsen.

Kvinnorna beskriver den negativa behandlingen som ett intrång i sina privatliv, och rapporterar att dessa konfrontationer har ofta lett till känslor av ångest.

Muslimska kvinnor i beslutsfattandet positioner rapporterar **upplevelser av att kunder och klienter kräver att de byts ut**. Kvinnorna förklarar att kunder/klienter ser dem som mindre kompetenta än de tillsynes icke-muslimska kollegerna. För att komma in på arbetsmarknaden och undvika diskriminering väljer kvinnorna att dölja en del av sin identitet. Våld mot kvinnor, hatbrott och hatpropaganda mot muslimer inklusive muslimska kvinnor.

I en enkät som skickades till en urvalsgrupp bestående av 1 300 små och medelstora företag, var en av frågorna som ställdes "Hur ser du på anställda som bär kläder med synliga religiösa attribut (såsom slöja eller turban)?"

Våld mot kvinnor, hatpropaganda och hatbrott: muslimska kvinnor som måltavlor

Islamofobiska hatbrott

Under våren 2014 fick Nämnden för statligt stöd till Trossamfund (SST) på uppdrag av Arbetsförmedlingen att kartlägga främlingsfientliga handlingar mot religiösa samfund. Resultat av våld och hot mot trossamfund hindrar individer och grupper i sin konstitutionella rätt till religionsutövning. Företrädare för muslimska organisationer rapporterar att **islamofobiska handlingar och hot är mycket vanliga**, särskilt mot kvinnor som bär slöja.

Brottsförebyggande Rådet (BRÅ) understryker att det är svårt att fastställa det exakta antalet kvinnor som har utsatts för islamofobiska hatbrott eftersom statistiken över hatbrott som presenteras av BRÅ inte är könsuppdelad. BRÅ hänvisar till den Nationella Trygghetsundersökningen - NTU: mellan åren 2011-2013, var **62% av de som har upplevt hatbrott med antireligiösa förtecken kvinnor och 38% var män**.

Muslimska kvinnor

Englunds forskningsresultat (2006), som bygger på intervjuundersökning med 90 muslimska kvinnor, visar att **kvinnorna utsätts för negativ särbehandling på gatan och på offentliga platser**. Förolämpningar och verbala övergrepp var de vanligaste formerna för trakasserier.

Det rasistiska våldet muslimska kvinnor upplever har tagits upp i intervjustudier med både religiösa organisationer och muslimska kvinnor. Muslimska kvinnor uppger att **de upplever att de särbehandlas på offentliga platser eftersom de bär slöja**. Kvinnorna uppfattas som bärare av geopolitiska händelser och symboler för de negativa stereotyper om muslimer som grupp. Övergreppen varierar från förolämpningar och obehagliga kommentarer till att bli bespottad, knuffad och få slöjan avdragen.

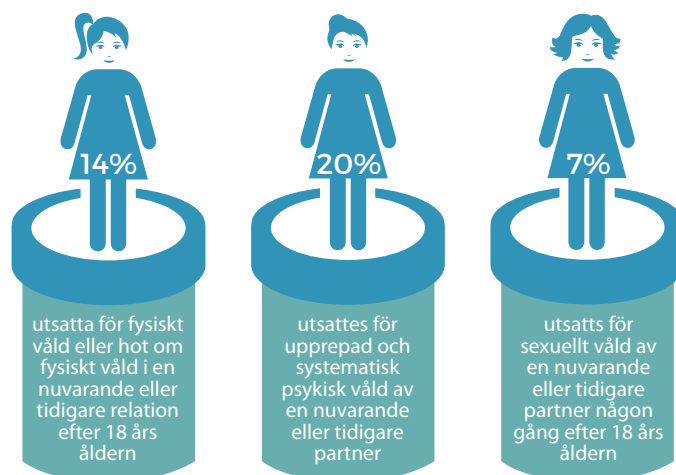
Slöjbärande kvinnor är mer sårbara då de är identifierbara som muslimer och blir därför tydliga mål för rasistiska uttalanden, våld och diskriminering. Detta leder till att **muslimska kvinnor ständigt gör riskbedömningar för**

att undvika trakasserier. Genom att anpassa sitt rörelsemönster i allmänheten och undvika att vistas i vissa områden i olika städer försöker kvinnor undvika trakasserier.

Vad som också bekräftas genom berättelserna är att våldet börjar med kvinnornas val att bära slöja. Kvinnor som är svenska konvertiter intygar om att de upplever tydliga skillnader i bemötande på offentliga platser, trots deras "svenska" bakgrund.

10 av de 45 kvinnor som intervjuades för denna rapport beslutade att **anmäla händelser av verbal och fysisk misshandel**. Verbala övergrepp upplevs vara ofta förekommande och att anmäla varje incident upplevs alltför tidskrävande menar kvinnorna. Andra har beslutat att inte anmäla eftersom de hellre skulle vilja glömma att händelserna har inträffat. Vissa kvinnor säger att de förstår vikten av att anmäla fall av övergrepp samtidigt som de förklarar utebliven anmälan från deras håll oftast beror på tidsbrist eller för att det har blivit så vanligt att dessa händelser uppstår.

Våld mot kvinnor

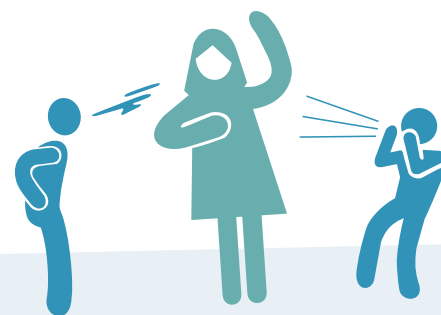

Våld och hälsa – En befolkningsstudie om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa (2014)

År 2014, registrerade
Brottsförebyggande Rådet (BRÅ)

490 anmälningar med islamofobiska motiv

Bland dem var 60 våldsbrottsfall, 197 fall av olaga hot/ofredande, 34 fall av ärekränkning, 24 skadegörelsefall, 153 fall av hets mot folkgrupp, 10 fall av olaga diskriminering och 14 fall i kategorin övriga brott.

En undersökning av Mehrako Masifi, människorättsaktivist och akademisk, om hatbrottsfarenheter bland unga muslimer genomfördes under 2008. Baserat på 250 personer som svarade på enkäten, visar undersökningen att över 90% av de svarande hade utsatts för hatbrott på grund av sin tro, och ca **70%** av offren var unga kvinnor som bar slöja.

DOMSTOLS FALL

Halima, en beslöjad muslimsk kvinna, attackerades av en äldre man som satt bredvid henne på bussen på väg hem. Mannen bad henne att stänga av sin telefon, sedan började han att höja sin röst och sade: „De har inte väskor och mobiltelefoner i sina länder, men här skyltar de runt

med den.“ Halima ignorerade först mannen när han slog telefonen ur handen på henne sedan stod hon upp och skrek att han inte fick röra henne. Mannen låtsades att ingenting hände. Sedan attackerade mannen Halima och hon fick blåmärken på hennes mage, njurar

och revben. Någon passagerare tvingade mannen av bussen. Mannen anmäldes för hatbrott, misshandel, trakasserier och övergrepp. I domen konstaterades att hon hade blivit överfallen just på grund av sin bakgrund. I det här fallet dömdes mannen till skyddstillsyn och böter.

MEDIA

När SVT sände programmet Halal-TV där tre muslimska slöjbärande kvinnor var värdar utlöste det en nationell debatt. Programmet syftade till att belysa förhållandet mellan "svensk identitet, kulturella värden och en alltmer mångkulturell befolkning". Det blev uppenbart att tre kvinnor - som råkade bära huvudduk - inte kunde göra ett program om aktuella frågor i Sverige utan att behöva ta ansvar för andra muslimska staters och regeringars behandling av kvinnor. Många bidrag till debatten porträtterade muslimska värderingar som motsatta från svenska värderingar när det gäller integration och demokrati.

GOTT EXEMPEL

Tidningen Expressen körde serien om "Hatet mot slöjan" under våren 2015 med fem muslimska kvinnor. Kvinnorna i serien bär slöja och delade sina historier om att kallas för "påskkärring", "förtryckt" och "muslimfitta". De ger exempel på hur de blir markerade som annorlunda: folk, helt okända för dem, talar om för dem att "återvända till var de kom ifrån". Kvinnorna har varit med om att bli bespottade i ansiktet, att få huvudduken våldsamt borttryckt liksom andra fall av misshandel.

Under sommaren 2013 uppmärksammades ett hatbrott mot en höggravid muslimsk kvinna, detta utlöste en nationell diskussion om ett ökat hat och våld mot muslimska kvinnor. Denna händelse gav upphov till den hyllade kampanjen **Hijabuppropet**. Hijabuppropet var

ett initiativ av fem muslimska kvinnor och uppmanade till solidaritet med muslimska kvinnor i allmänhet och den misshandlade kvinnan i synnerhet. Framstående svenska politiker, aktivister och medborgare bar hijab för en dag, som stöd för rätten till trygghet för muslimska kvinnor som bär slöja.

Johanna Lihagen, med en bakgrund som fängelseimam kom underfund med att det fanns ett behov av att dela berättelser om muslimska kvinnor. Hon skapade **Instagramkontot "@Muslimskkvinna"** som idag har cirka 12 500 följare. Syftet är att synliggöra muslimska kvinnors erfarenheter av diskriminering, rasistiskt våld samt allmänna berättelser som rör hur det är att leva som en muslimsk kvinna i Sverige.

VIKTIGASTE REKOMMENDATIONERNA

- 1 Identifiera omfattningen till konsekvenserna av diskriminering i andra sociala sektorer såsom utbildning och sjukvård. Regeringen bör uppmärksamma muslimska kvinnors situation som offer för diskriminering och hatbrott genom att stödja ytterligare forskning som synliggör vilka konsekvenser islamofobin har på muslimska kvinnors levnadsvillkor.
- 2 Initiera ett skraddarsytt regionalt program inom mänskliga rättigheter med syfte att öka kunskapen om anti-diskriminerings- och hatbrottslagar bland muslimska kvinnor.
- 3 Erbjud utbildning om hatbrott och antidiskrimineringslagar för moskéer och icke-statliga organisationer som är i kontakt med muslimska kvinnor, för att de i sin tur, ska kunna ge råd om samt registrera och rapportera fall av diskriminering och hatbrott.
- 4 Samla uppgifter om alla diskrimineringsgrunder inom fackföreningarna för att bättre förstå typer av diskriminering som förekommer samt dess omfattning. Denna övervakning bör gå hand i hand med fackföreningar i avsikt att vidta alla nödvändiga åtgärder för att motverka diskriminering av dess medlemmar.

europa
network
against
racism

www.enar-eu.org

Detta faktablad bygger på resultaten från en undersökning gjord av Maimuna Abdullahi i Sverige inom ramen för ENAR projektet "Bortglömda kvinnor: effekten av islamofobi på muslimska kvinnor". Undersökningen genomfördes mellan december 2014 och januari 2016.

With the support of:

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

